

Prečo sú teda nadriadení
neschopní vládnuť
svojim podriadeným
a podriadení
sú neochotní slúžiť
svojim nadriadeným?
Je to kvôli
vzájomnej neúcte.
Aký to má dôvod?
Dôvodom je rozdiel
v štandardoch.
Vždy keď sa štandardy líšia,
bude tam odpor.
Vládca môže považovať
človeka za dobrého
a odmeniť ho.
Taký človek, hoci je
odmenený vládcom,
tým istým činom
vyvoláva u ľudí zavrnutie.
Preto tí, ktorí konajú dobro,
nie sú nevyhnutne
povzbudení odmenami.
Vládca môže považovať
človeka za zlého
a potrestať ho.
Taký človek, hoci je
potrestaný vládcom,
zároveň dostáva
uznanie od ľudí.
Preto tí,
ktorí konajú zlo,
nie sú nevyhnutne
zastavení trestami.
Preto odmena a pocta
od vládcu nedokáže
povzbudiť dobro
a jeho odsúdenie
a trest
nedokážu zabrániť zlu.
Aký to má dôvod?
Dôvodom je rozdiel
v štandardoch.
Ale ako je možné zjednotiť
štandardy vo svete?
Mozi povedal: Prečo
nenechať každého člena
klanu usporiadať vlastné
zámery a stotožniť ich
so zámermi patriarchu?

A nech patriarcha
vydá zákony
a vyhlási v klane:
„Každý, kto objaví
dobrodinca klanu,
to oznámi;
každý, kto objaví
zločinca v klane,
to oznámi.
Každý kto oznámi
dobrodinca klanu,
keď ho uvidí,
sám dobrodí klanu.
Keď ho nadriadený spozná,
odmení ho,
a skupina ho pochváli,
keď sa o ňom dopyčuje.
Každý, kto neoznámi
zločinca v klane,
keď ho uvidí,
sám koná zlo klanu.
Keď sa o ňom
nadriadený dozvie,
potrestá ho
a skupina ho odsúdi,
keď sa o ňom dopyčuje.“
Preto
si všetci členovia klanu
želajú získať odmenu
a úctu
a vyhnúť sa odsúdeniu
a trestu
od svojho nadriadeného.
Keď uvidia dobro,
oznámia ho;
keď uvidia zlo,
oznámia ho.
A patriarcha
môže odmeniť dobro
a potrestať zlo.
Keď budú dobrí odmenení
a zlí potrestaní,
v klane bude zaiste poriadok.
Takže prečo
sa klan stáva poriadnym?
Jednoducho preto,
že vláda je
založená na princípe
stotožnenia sa
s nadriadeným.

Keď je teda klan v poriadku,
je to všetko,
čo sa týka vládnutia
feudálnemu štátu?
V žiadnom prípade.
Štát pozostáva
z mnohých klanov.
Oni všetci majú radi vlastný
klan a nemajú radi ostatné.
A existuje spor
medzi silnými
a zápas medzi slabými.
Preto by patriarchovia klanu
mali znovu usporiadať
zámery klanu
a stotožniť ich so zámermi
feudálneho pána.
Feudálny pán by tiež
mal vydať zákony
a vyhlásiť v štáte:
„Každý, kto objaví
dobrodinca štátu,
to oznámi;
každý, kto objaví
zločinca v štáte,
to oznámi.
Každý kto oznámi
dobrodinca štátu,
keď ho uvidí,
sám dobrodí štátu.
Keď ho nadriadený
spozná,
odmení ho,
a ľudia ho pochvália,
keď sa o ňom dopyčujú.
Každý, kto neoznámi
zločinca v štáte,
keď ho uvidí,
sám koná zlo štátu.
Keď sa o ňom
nadriadený dozvie,
potrestá ho
a ľudia ho odsúdia,
keď sa o ňom dopyčujú.“
Preto
si všetci ľudia v štáte
želajú získať odmenu
a úctu
a vyhnúť sa odsúdeniu
a trestu

od svojho nadriadeného.
Keď uvidia dobro,
oznámia ho;
keď uvidia zlo,
oznámia ho.
A feudálny pán
môže odmeniť dobro
a potrestať zlo.
Keď budú dobrí odmenení
a zlí potrestaní,
vo feudálnom štáte
bude zaiste poriadok.
Takže prečo sa feudálny štát
stáva poriadnym?
Jednoducho preto,
že vláda je
založená na princípe
stotožnenia sa
s nadriadeným.
Keď je teda feudálny štát
v poriadku, je to všetko,
čo sa týka vládnutia v ríši?
V žiadnom prípade.
Ríša pozostáva
z mnohých štátov.
Oni všetci majú radi vlastný
štát a nemajú radi ostatné.
A existuje spor
medzi silnými
a zápas medzi slabými.
Preto by feudálny pán
mal znovu usporiadať
zámery v štáte
a stotožniť ich so zámermi
cisára.
Cisár by tiež
mal vydať zákony
a vyhlásiť v ríši:
„Každý, kto objaví
dobrodinca ríše,
to oznámi;
každý, kto objaví
zločinca v ríši,
to oznámi.
Každý kto oznámi
dobrodinca ríše,
keď ho uvidí,
sám dobrodí ríši.
Keď ho nadriadený
spozná,

odmení ho,
a ľudia ho pochvália,
keď sa o ňom dopyčujú.
Každý, kto neoznámí
zločinca v ríši,
keď ho uvidí,
sám koná zlo ríši.
Keď sa o ňom
nadriadený dozvie,
potrestá ho
a ľudia ho odsúdia,
keď sa o ňom dopyčujú.“
Preto
si všetci ľudia v ríši
želajú získať odmenu
a úctu
a vyhnúť sa odsúdeniu
a trestu
od svojho cisára.
Keď uvidia dobro,
oznámia ho;
A cisár
môže odmeniť dobro
a potrestať zlo.
Keď budú dobrí odmenení
a zlí potrestaní,
v ríši bude zaiste poriadok.
Takže prečo sa ríša
stáva poriadnou?
Jednoducho preto,
že vláda je
založená na princípe
stotožnenia sa
s nadriadeným.
Keď je teda ríša v poriadku,
cisár ďalej
usporiada zábery ríše
a stotožniť ich
s Vôľou Neba.
Preto stotožnenie sa
s nadriadeným
ako princíp
dokáže vládnuť ríši,
keď je používaný cisárom,
dokáže vládnuť štátu,
keď je používaný
feudálnym pánom
a dokáže vládnuť klanu,
keď je používaný
patriarchom klanu.

Aby nebol nevyhovujúci
keď je používaný vo veľkej
miere na vládnutie ríši
a nebol zbytočný
keď je používaný
v malej miere
na vládnutie klanu –
toto sa hovorí
o takom princípe.
Preto existuje príslovie:
„Vládnúť svetovej ríši
je rovnaké ako vládnuť
jedinému rodinnému klanu;
prikazovať všetkým
ľuďom sveta
je rovnaké ako prikazovať
jednému človeku.“
Myslí si niekto,
že toto všetko je iba
Moziho výplod fantázie
a že toto učenie
neexistovalo medzi
dávnymi múdrymi kráľmi?
Oni mali v skutočnosti
rovnaký názor.
Všetci múdri králi
vykonávali svoje vládnutie
na základe princípu
stotožnenia sa
s nadriadeným,
preto bol svet
uvedený do poriadku.
Ako to vieme?
Je to zaznamenané
vo „Veľkej prísahe“
spomedzi kníh
dávných kráľov:
„Ak bezohľadný človek
objaví prípad
intrigovania a podvodu,
a neoznámí to,
bude potrestaný rovnako.“
Tým je povedané,
že každý kto objaví
nejaký zločin a neoznámí to,
bude braný,
akoby spáchal zločin
rovnakej závažnosti.
Preto pri spravovaní ríše
dávni múdri králi

vyberali iba výnimočných
na pozície stráží
ako aj blízkych úradníkov.
Pretože bolo mnoho tých,
ktorí mu pomáhali vidieť
a znášať, byť úspešný
pred inými v plánovaní
a dokonalý pred inými
vo vykonávaní,
a jeho dobré meno bolo
rozšírené pred ostatnými.
Len preto, že mohol
veriť svojmu personálu
vo vláde,
úžitok bol taký,
ako sme uviedli.
Existuje starobylé
príslovie, ktoré hovorí:
„Pohľad jediného oka
sa nemôže vyrovnáť
pohľadu dvoch očí,
sluch jedného ucha
sa nemôže vyrovnáť
sluchu dvoch uší,
úchop jednej ruky
sa nemôže vyrovnáť
úchopu dvoch rúk.“
Len vďaka tomu, že mohol
veriť svojmu personálu
vo vláde,
múdry kráľ získal
také výhody.
Preto počas vládnutia
dávných múdrych kráľov
nad ríšou,
ak tam bol
cnostný človek
viac než tisíc li vzdialený,
dokázal ho odmeniť skôr,
než sa to ľudia
z rovnakého okresu
a dediny
dozvedeli.
A ak tam bol zlý človek
tisíc li vzdialený,
dokázal ho potrestať skôr,
než sa to ľudia
z rovnakého okresu
a dediny
dozvedeli.

Hoci sa mohlo predpokladať,
že múdry kráľ mal
prenikavý sluch a zrak, ako
by mohol zazrieť všetko to,
čo je viac než tisíc li ďaleko
jediným pohľadom, ako
by mohol začuť všetko to,
čo je viac než tisíc li ďaleko
jediným počutím?
V skutočnosti múdry kráľ
mohol vidieť bez toho,
aby tam išiel a počuť
bez toho, že by bol blízko.
Čo udržovalo zlodejov,
lupičov, banditov
a zbojníkov
v neustálom pohybe po ríši
bez toho, aby mohli niekde
nájsť útočisko?
V tom spočíva krása
osvojenia si princípu
stoženia sa s nadriadeným
vo vládnutí.
Preto Mozi povedal:
Každý, kto nariadi svojim
ľuďom stožniť sa
s nadriadeným, ich musí
veľmi milovať.
Pretože ľudia nebudú
poslúchať príkazy,
s výnimkou toho, keď
im je prikazované s láskou
a keď sú vedení s dôverou.
Veď ich s bohatstvom
a cíťou dopredu
a tlač ich
so spravodlivými trestami
zozadu.
Keď je vládnutie realizované
takýmto spôsobom,
aj keby som chcel,
aby niekto nebol
so mnou stožnený,
bolo by to nemožné.
Preto Mozi povedal:
Ak králi, vojvodovia
a dôležité osobnosti sveta
úprimne chcú
praktikovať veľkodušnosť,
a spravodlivosť

a byť nadriadenými,
ak chcú dosiahnuť
spôsoby múdrych kráľov
na jednej strane
a prispieť
ku prospechu ľudí
na strane druhej,
nemôžu zanechať princípu
stoženia sa
s nadriadeným
nepreverený
a nepochopený.
Stoženie sa
s nadriadeným
je vskutku základom
vládnutia
a podstatou poriadku.